

Interpres

Parmakkapı, İmam Sokak Ziya bey Han Kat 4
Tel. : 44 72 34 Beyoğlu

No.

3 Mayıs 1967
Akşam (İstanbul)

TİYATRO ve VALİLER

SANAT

Hayati Asilyazıcı

TÜRKİYEde bilinçsiz yöneticiler çoğalmaya başladı. Ön yargılarla işin aslını düşünmeden hareket ediyorlar. Sanki olağanüstü bir durum varmış gibi kanunlar, yönetmelikler, tüzükler rafa kaldırılıyor. Savcılar, kaymakamlar ve özellikle valiler kötü yönetime alet oluyorlar. Bu üç gruptaki Devlet memurları arasında, son zamanlarda valiler, gittikçe problem olmaya başladılar. Savcı ve kaymakamlar daha genç yaşta kişiler oldukları için iktidarın baskısından kanun yoluyla kaçmasalar bile, hiç değilse alet oluyorlar. Çünkü, iktidarın isfahı başka düzende, aslında ne Anayasa'ya, ne de Ceza Kanunlarına giriyor. Düpedüz bir baskının getirdiği sansür düzeninden başka bir şey değildir.

Son iki yıldır İmam Hatip Okulu öğrencileri bir çok konferansları, tiyatroları basma görevine atanmışlar gibi düzenli çalışmaya başladılar. Daha okul sıralarında din ve devlet işlerini karıştırır oldular. Kanunların yapacağını kendileri yapıyor. Bütün bunlar yetmiş yirmi yaşında, bir de valiler çıktı ortaya. Kanunsuz kararlar uyguluyorlar. Sözümüzü, bazı illerin valilerine getirmek istiyoruz;

Gen-Ar Tiyatrosu diğer topluluklar gibi mevsim sonunda yurt içi gezisine çıktı. Söz gelişi Ankara'da oynadığı Nâzım Hikmet'in «Yolcu» adlı oyununu, Samsun'da Vali yasakladı. Nedeni yok tabii. Yetkisini aşan bir tutumla Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin kanunlarını hiçe sayarak «Yolcu» oyununu yasaklıyor. Aynı topluluk kalkıp gidiyor Giresun'a ve oyunu oynuyor. Sıra Trabzon'a gelince iş gene değişiyor. Bütün biletler satılmışken, Vali oyunu durduruyor. Eyalet Kanunlarıyla mı yönetiliyor bazı illerimiz, yoksa T.C. Kanunları ile mi? Gen-Ar Tiyatrosu, bu durdurma kararlarına karşı Danıştay'da dava açıyor. Danıştay Gen-Ar Tiyatrosu lehine karar verecektir kesinlikle, çünkü kanunlar a-çık. Ama gelin de siz sayın bazı valilerimize laf anlatın.

Trabzon Valisinden örnek alan Erzurum Valisi, tiyatro sahibinin telgrafla başvurması üzerine oyunun oynatılacağını söylediği halde, son anda temsili durduruyor. Eminiz valiler bu kararları oyunu görmeden, okumadan uyguluyorlar. Ne kadar acıdır, bir işi bilmeden yapmak. Yoksa okusalarda eseri, yasaklama kararını uygulamaya gereğini duymayacaklardı. Çünkü oyun, Kurtuluş Savaşımızı över ve onun heyecanını yansıtır. Hangi vali böyle bir eseri yasaklayabilir? Fakat işler böyle yürümüyor. Bir takım derneklere alet olan valiler, kamuoyunda kendilerini yıpratıyorlar.

Türkiye İlerici Anayasa'ya rağmen alttan gelen tutucu bir örgütün denetimine girmiştir. İlerici kuvvetler bunları duramazlarsa sanat ve sanatçının özgürlüğü diye bir şey kalmayacak.